

Óraterv - Az 1956-os forradalom és szabadságharc

A pedagógus neve: Képiró Ágnes

Műveltségi terület: Ember és társadalom

Tantárgy: Történelem

Évfolyam: 12.

Az óra témája: Az 1956-os forradalom és szabadságharc

- **Az óra cél- és feladatrendszere: a fejlesztendő attitűd, készségek, képességek, a tanítandó ismeretek (fogalmak, szabályok stb.) és az elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:** A tanuló megismeri és elítéli a totális kommunista diktatúra emberiség elleni bűneit. Átérti az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük. A jogfosztások következményeként számosan emigrációba kényszerültek, amely az ország szempontjából veszteségként értelmezhető. Megérti, hogy Magyarországnak 1956-ban a rendkívül kedvezőtlen nemzetközi helyzetben, az erőegyensúlyra épülő politikai viszonyrendszerben nem sikerült kiszakadnia a szovjet tömbből. Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve. Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből és megfigyelésből. *(Pl. az 1956-os események résztvevőinek visszaemlékezéseiből, videóinterjú formájában.)* Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról. *Kritikai gondolkodás:* Feltételezések megfogalmazása híres emberek viselkedésének mozgatórugóiról. *(Pl. Nagy Imre/Kádár János 1956-os szerepvállalása.)* *Kommunikáció:* Beszélgetés egy történelmi témáról. *(Pl. a Nyugat magatartása 1956-ban.)* Primer történelmi források elemzése, különféle társadalmi-történelmi összefüggések felderítése. Személyes visszaemlékezések beépítése a tematikai egységbe, videóinterjúk, emlékiratok, naplók, levelek és családtagok által elmesélt történetek beépítése, felidézése és feldolgozása formájában. *Tájékozódás időben és térben:* Időmeghatározás konkrét kronológiai adatokkal. A világtörténet, az európai és a magyar történelem kölcsönhatásainak elemzése. *(Pl. az 1956-os forradalom és környezete.)*

Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> Magyar Dolgozók Pártja (MDP), egypártrendszer, pártállam, Petőfi Kör, MEFESZ, intervenció.</p> <p><i>Személyek:</i> Rákosi Mátyás, Rajk László, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál, Bibó István, Déry Tibor, Pomogáts Béla</p> <p><i>Topográfia:</i> az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei, Mosonmagyaróvár.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1953–55 (Nagy Imre első miniszterelnöksége), 1956. október 23. (a forradalom kirobbanása), 1956. október 28. (a forradalom győzelme), 1956. november 4. (szovjet támadás indul Magyarországra ellen).</p>
-----------------------------	--

Az óra didaktikai feladatai: ráhangolás, a tanuló informálása a célról, előismeretek felidézése, az új ismeretek nyújtása, fogalomalkotás, következtetés absztrakciók, rendszerezés és rögzítés.

Tantárgyi kapcsolatok: magyar nyelv és irodalom

Felhasznált források (tankönyv, munkafüzet, feladat- és szöveggyűjtemény, digitális tananyag, online források, szakirodalom stb.):

Tankönyv: Boronkai-Kaposi-Katona-Száray: Történelem 12.

51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 6.sz. melléklet 6.2.04. Kerettanterv a szakközépiskolák 9-12. évfolyama számára;

110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet (NAT 2012)

Történelmi atlasz középiskolásoknak, 2015. 49. o. a) b) c) d) térkép
falitérkép,
forrásgyűjtemények, feladatlapok,

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-i-vilghaborutol-a-ketpolusu-vilag-felbomlasai/az-1945-es-1990-kozotti-vilag-esemenyei/magyarorszag-utja-a-demokraciabol-a-diktaturaba>

<http://mult-kor.hu/20szazad>

<http://www.tortenelemtanitas.hu/>

<http://www.tte.hu/>

<http://zanza.tv>

saját készítésű videóinterjúk

Időkeret	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
1-6. perc	Bevezetése a témakörnek https://zanza.tv/tortenelem/magyarorszag-1945-1956-kozott/az-1956-os-forradalom-es-szabadsagharc megnézése	ráhangelődés, a tanulók informálása a célról: beszélgetés, önálló munka	frontális munka, tanári magyarázat, önálló munka: Arad megkeresése a térképen, a megtorlás formáinak összegyűjtése	internet, projektor, könyv,	
6-8. perc	Előismeretek felidézése	ráhangelődés: beszélgetés, rendszerezés	frontális munka, tanári magyarázat, tanulói válaszadás		ppt: Előzmények 1-7 dia
9-11. perc	Egy forradalmár emlékképei: videóinterjúk megtekintése	új ismeretek adása: tanári közlés, bemutatás, önálló munka	frontális munka, tanári magyarázat, önálló munka: a videórészletekhez szánt feladatlap kitöltése	tankönyv, atlasz, falitérkép, internet, projektor, feladatlap	ppt: 8-9 Pomogáts Béla első két interjúrészlet 2+1 perc
11-19. perc	A forradalom kitörése, Pomogáts Béla visszaemlékezésével (2 részlet)	új ismeretek nyújtása, fogalmak, következtetések: frontális és önálló munka	frontális munka, tanári magyarázat, önálló munka: vázlat készítése a videórészletekhez szánt feladatlap kitöltése	tankönyv, atlasz, falitérkép, internet, projektor, feladatlap füzet	ppt: 10-16 videóinterjúk: ppt. 15-16. 3:35 + 1:33 perc

20-28. perc	A forradalom kiteljesedése Budapesten és vidéken	új ismeretek nyújtása, fogalmak, következtetések: frontális és önálló munka	frontális munka, tanári magyarázat, önálló munka: vázlat készítése a videórészletekhez szánt feladatlap kitöltése	tankönyv, atlasz, falitérkép, internet, projektor, feladatlap füzet	ppt: 17-30 videóinterjú: ppt: 18. 5:31 perc
29-34. perc	A hatalom meghátrálása és Pomogáts Béla emlékképei november első napjairól	új ismeretek nyújtása, fogalmak, következtetések: frontális és önálló munka	frontális munka, tanári magyarázat, önálló munka: vázlat készítése a videórészletekhez szánt feladatlap kitöltése	tankönyv, atlasz, falitérkép, internet, projektor, feladatlap füzet	ppt: 31-33 videóinterjú: ppt: 33. 2:30 perc
35-41. perc	A forradalom leverése és következményei, videóinterjúval kiegészítve	új ismeretek nyújtása, fogalmak, következtetések: frontális és önálló munka	frontális munka, tanári magyarázat, önálló munka: vázlat készítése a videórészletekhez szánt feladatlap kitöltése	tankönyv, atlasz, falitérkép, internet, projektor, feladatlap füzet	ppt 34-36 videóinterjú: ppt: 36. 3:20 perc
42-45. perc	Összegzés, ismétlő-rendszerezést elősegítő kérdések, videóinterjú feladatlap megbeszélése	rendszerezés és rögzítés: táblakép, tanári közlés, reakciók	frontális munka, tanári kérdések, rögzítés	tábla, filc, falitérkép, atlasz, projektor, feladatlap, internet, füzet	

Kérdések a filmrészletekhez:

Feladat: a részletek bejátszása közben kulcsszavakat jegyzetelni, majd az elhangzottak megvitatása.

- Hogyan készültek a budapesti egyetemisták az 1956. október 23-i tüntetésre?
- Mi volt a tüntetés egyik fő jelmondata, melyet a lengyel párhuzamok ismertetése során Pomogáts Béla is megemlít?
- Hogyan idézi fel a visszaemlékező Nagy Imre magatartásának változásait és október 23-i beszédét?
- Milyen történések növelték az emberek ellenérzéseit a Szovjetunióval szemben?
- Hogyan idézi fel Pomogáts Béla a szovjet katonai intervenció következményeit?
- Disszidálás: Te mit tettél volna? Menni vagy maradni?

A téma megtanulását segítő, óra végi összegző kérdések:

- Hogyan hatott a Sztálin halálát követő szovjet politikai átalakulás a magyar politikára?
- Melyik vidéki város ifjúsági gyűlése tekinthető a forradalom előzményének?
- Nevezd meg az október 23-i harcok fontosabb helyszíneit?
- Hogyan tekintettek a forradalomra a szovjetek és a hozzájuk hű magyar vezetés? Hogyan nevezték?
- Melyik nap és miért tekinthető a forradalom győzelmének?
- Ki volt az SZKP főtitkára a forradalom idején?
- Melyik nyugati állam fejezte ki leginkább szimpátiáját a magyar forradalommal? Ki volt ekkor az USA elnöke?
- Milyen külpolitikai esemény játszott közre abban, hogy a nagyhatalmak figyelme a magyar ügytől elfordult?
- Milyen következményekkel járt a forradalom?
- Ki állt a megtorlás időszakában a magyar kormány élén?

Társadalmi értékek:

- bátorság, hősiesség
- demokrácia, demokratikus gondolkodási és cselekvési minták közvetítése
- döntéshez való jog
- hazaszeretet
- szabadság: egyén és közösség szabadsága
- tudatos állampolgári szerep, cselekvő állampolgárság értékei
- önfeláldozás
- igazság: a társadalmi igazságosság, méltányosság és szolidaritás értékeinek tudatosítása
- kockázatvállalás
- a nemzet, mint közösség
- csoportszellem
- kollektív lokális és nemzeti emlékezet megőrzése
- nemzeti identitás megalapozása
- a diákok jelenismereti, társadalomismereti tudásának, társadalmi tájékozódó képességének fejlesztése